

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 24/6/2020)

Tình hình nổi bật

Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc ngày 23/6 lần đầu tiên điện đàm Thủ tướng Malaysia Muhyiddin từ khi Muhyiddin nhậm chức. Hai Thủ tướng nhấn mạnh tầm quan trọng của việc duy trì hoà bình, ổn định, tự do và an ninh hàng hải, hàng không ở Biển Đông, đặc biệt không để ảnh hưởng đến các hoạt động kinh tế - thương mại; nhất trí cùng nỗ lực giữ gìn đoàn kết và lập trường chung của ASEAN, thúc đẩy đàm phán COC thực chất, phù hợp với luật pháp quốc tế và UNCLOS 1982.

Tân Hoa Xã ngày 19/6 trích nguồn tin từ Báo Quốc phòng Trung Quốc cho biết quân đội Mỹ đang tăng cường bố trí toàn diện tại Châu Á - Thái Bình Dương khi điều 3 tàu sân bay bố trí tại Tây Thái Bình Dương và tăng cường sức mạnh thông qua (i) tăng cường tuần tra hàng hải với hạm đội tàu sân bay, (ii) đẩy nhanh tiến trình bố trí hệ thống tên lửa tầm trung và (iii) xây dựng Sáng kiến răn đe Thái Bình Dương.

Bộ trưởng Ngoại giao Singapore ngày 22/6 nhấn mạnh chính sách ngoại giao hậu Covid-19 của Singapore sẽ tập trung vào các hướng chính để thích nghi với thực trạng mới gồm: (i) tái thiết bản thân, khẳng định tầm quan trọng với thế giới, tạo không gian kinh tế và chính trị; (ii) xây dựng hình ảnh một đất nước thành công, nhất quán và đáng tin; (iii) ủng hộ các quyền lợi hợp pháp và bảo vệ luật pháp quốc tế; củng cố và xây dựng hệ thống đa phương dựa trên luật lệ. Các đường hướng này được đưa ra khi thế giới hậu covid trở nên nguy hiểm, chia rẽ và gián đoạn hơn bắt nguồn từ nhiều nguyên nhân như: các mối đe dọa xuyên quốc gia trong dài hạn, trong đó có covid-19, các khó khăn của nền kinh tế toàn cầu, cạnh tranh nước lớn ngày càng gay gắt cùng các căng thẳng khu vực, tiêu biểu như Biển Đông tăng nhiệt và khó đoán.

Thủ hiến bang Sarawak Abang Johari (Malaysia), ngày 22/6 cho biết bang này đang chuẩn bị thành lập chi cục Cảnh sát biển riêng (SCG). Chức năng chính của SCG là thực thi pháp luật về nghề cá, chống tàu cá nước ngoài và tàu cá trong nước đánh bắt trái phép trong vùng biển của Malaysia. SCG sẽ sắm mới 3 tàu tuần tra, phối hợp hoạt động chặt chẽ với Cơ quan thực thi pháp luật Malaysia (MMEA), cảnh sát và cơ quan hữu quan trong thực thi nhiệm vụ.

Báo VOA ngày 22/4 cho biết Đài Loan tăng cường năng lực quân sự trước sự gia tăng áp lực quân sự không ngừng của Trung Quốc với Đài Loan gần đây. Từ 9 - 22/6, máy bay quân sự Trung Quốc đã 8 lần bay vào “ADIZ” của Đài Loan. Cơ quan Quân sự Đài Loan quyết định điều lực lượng lính thủy đánh bộ tới quần đảo “Đông Sa” tiến hành diễn tập; tăng cường tuần tra trên biển tại “Đông Sa”, đảo “Thái Bình” (Ba Bình) và chuẩn bị sẵn sàng phương án tác chiến phòng ngự. Thiếu tướng Lâm Văn Hoàng cho biết, lực lượng đồn trú tại “Đông Sa”, đảo “Thái Bình” (Ba Bình) thiện chiến như lính thủy đánh bộ, có thể bảo đảm an toàn cho các đảo. Nhà lãnh đạo Thái Anh Văn mới đây đã trao đổi trực tuyến với sỹ quan chỉ huy trên quần đảo “Đông Sa”, yêu cầu lực lượng đồn trú hoàn thành nhiệm vụ huấn luyện đúng thời hạn và hiệu quả.

Tàu tác chiến ven bờ của Mỹ USS Gabrielle Giffords (LCS 10) và tàu tập trận Nhật Bản lớp Kashima (TV-3508) và lớp Shimayuki (TV-3513), ngày 23/6, tiến hành tập trận song phương khi đi qua Biển Đông. Mục đích của cuộc tập trận là tăng cường khả năng hiệp đồng tác chiến giữa hai lực lượng và nhấn mạnh tầm quan trọng của thông tin và phối hợp khi cùng nhau tác chiến.

Tổng giám đốc MMEA Mohd Zubil Mat Som ngày 24/6 cho biết MMEA sẽ hành động mạnh hơn với tàu cá Việt Nam đánh bắt trong vùng biển của Malaysia do số lượng tàu cá VN xuất hiện nhiều hơn, bất kể Covid-19. Từ 19/3/2020, MMEA phát hiện tới 88 trường hợp. Trước đây Malaysia thường bỏ qua cho tàu cá Việt Nam nhưng giờ sẽ bắt giữ và xét xử. MMEA sẽ bắn cảnh báo đối với các tàu cá Việt Nam hành xử nguy hiểm đòi trốn thoát hoặc không tuân theo chỉ dẫn của MMEA.

Góc nhìn Quốc tế

+ Trung Quốc:

Viện Nghiên cứu Nam Hải Trung Quốc ngày 23/6 công bố “Báo cáo sức mạnh quân sự Mỹ tại Châu Á - Thái Bình Dương 2020” cho rằng từ 2017, chiến lược an ninh Châu Á-Thái Bình Dương của Mỹ có nhiều thay đổi lớn, dẫn đến những ảnh hưởng quan trọng đối với tình hình khu vực; nhận định Mỹ thúc đẩy Chiến lược Ấn - Thái chủ yếu dựa vào lực lượng quân sự của Bộ Tư lệnh Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương với 375 nghìn quân, chiếm 60% số lượng tàu chiến hải quân, 55% lực quân và

2/3 lính thủy đánh bộ của quân đội Mỹ. Quan hệ quân sự Trung - Mỹ liên quan mật thiết tới quan hệ và hợp tác an ninh hai nước. Trung, Mỹ là hai nước lớn quân sự ở khu vực và là nền kinh tế lớn số 1, số 2 thế giới, sự phát triển của quan hệ quân sự có ảnh hưởng trực tiếp đến hòa bình, ổn định của Châu Á - Thái Bình Dương.

Phóng viên Đài Loan Nhạc Văn Kiêu ngày 23/6 cho rằng Trung Quốc sửa đổi Luật Cảnh sát Vũ trang là để phòng ngừa chính biến. Lực lượng cảnh sát vũ trang của Trung Quốc từ trước đến nay là công cụ để duy trì sự ổn định của chính quyền nhưng đồng thời cũng trở thành công cụ để đấu tranh và đã từng có thông tin lực lượng này có dính líu đến việc đảo chính; việc sửa đổi điều luật này bị chậm trễ và kéo dài hơn 4 năm vì lý do đấu đá nội bộ.

Tờ Bru điện Hoa nam Buổi sáng, ngày 24/6 dẫn lời các học giả Trung Quốc nhận định nguy cơ xung đột quân sự giữa Mỹ và Trung Quốc đang cao hơn bao giờ hết. Ngô Sĩ Tồn (Viện Nghiên cứu Nam Hải) cho rằng “Mỹ và Trung Quốc đang mắc kẹt trong cạnh tranh trên nhiều mặt trận, việc mất lòng tin chính trị dẫn đến đóng cửa nhiều kênh đối thoại giữa hai chính phủ. Nguy cơ căng thẳng gia tăng, đặc biệt sau vụ suýt va chạm giữa tàu khu trục tên lửa dẫn đến USS Decatur và tàu khu trục Lanzhou vào tháng 9/2018 ở Biển Đông. Nếu tình hình vượt quá tầm kiểm soát và khủng hoảng xảy ra, tác động lên quan hệ song phương là rất lớn. Đối thoại là cần thiết.” Zhu Feng (Đại học Nam Kinh) lo ngại va chạm giữa quân đội hai nước ở Biển Đông và eo biển Đài Loan dường như là cố ý; các cơ chế hiện tại không đủ để kiểm soát va chạm và hai bên cần tìm kiếm những cách thức hiệu quả hơn để kiểm soát khủng hoảng.

+ Mỹ và Châu Âu:

Kris Osborn, biên tập viên quân sự Tờ National Interest ngày 22/6 đánh giá các tàu sân bay Mỹ tiếp tục duy trì ưu thế sức mạnh trước Trung Quốc bởi: (i) tầm bắn của các tên lửa diệt hạm của Trung Quốc chưa tạo ra mối đe dọa, trừ khi có hệ thống dẫn hướng chính xác và khả năng đánh trúng mục tiêu đang di chuyển; (ii) tàu sân bay Mỹ tiếp tục cải tiến hệ thống phòng thủ nhiều lớp, đồng thời được các tàu khu trục, tàu tuần dương, vũ khí giám sát trên không bảo vệ; (iii) hệ thống phòng thủ trên tàu gồm các vũ khí laser hiện đại và hệ thống vô hiệu hóa tên lửa; (iv) triển khai máy

bay tiếp liệu tối tân MQ-25 Stingray, tăng cường sức mạnh của các tiêm kích trên tàu sân bay như F-35C và F/A-18 Super Hornet.

Tri Vo, ĐH George Washington ngày 23/06 nhận định quan hệ gần gũi giữa Campuchia và Trung Quốc đã gây phương hại đối với những nỗ lực của ASEAN nhằm ngăn chặn Trung Quốc xâm chiếm Biển Đông. Để tránh phụ thuộc hoàn toàn vào Trung Quốc, Campuchia phải (i) đa dạng hoá quan hệ, (ii) nhượng bộ phần nào trước Phương Tây về nhân quyền bằng việc cho phép các đảng đối lập cơ hội tham gia quản lý nhà nước; (iii) hoà dịu với các nước láng giềng bằng cách cùng ủng hộ các nguyện vọng chung của ASEAN hoặc không ngăn cản ASEAN hành động chung phản đối Trung Quốc xâm chiếm Biển Đông.

Drake Long, ĐH Georgetown, ngày 23/6 nói rằng Trung Quốc có 25 tàu nghiên cứu khoa học, gấp đôi số tàu của Mỹ. Trong 6 tháng đầu năm 2020, Trung Quốc đã thăm dò ở biển của Malaysia, Vietnam, Đài Loan và Philippines, thậm chí ở cả Ấn Độ Dương. Thông tin thăm dò có mục đích lưỡng dụng cho cả dân sự và quân sự, giúp Trung Quốc kiểm soát hoạt động của tàu ngầm.

+ Đông Nam Á:

Ahmad Ibrahim Almutaqqi, Giám đốc Chương trình nghiên cứu ASEAN thuộc Trung tâm Habibie (Indonesia), ngày 23/6 trao đổi với phóng viên TTXVN tại Jakarta, cho rằng Hội nghị cấp cao ASEAN lần thứ 36 được tổ chức vào ngày 26/6/2020 là sự kiện quan trọng, có nhiều ý nghĩa đối với ASEAN trong bối cảnh dịch Covid-19 tiếp tục hoành hành và an ninh khu vực có nhiều diễn biến phức tạp. Đây là dịp để ASEAN và các quốc gia thành viên, dưới sự dẫn dắt của Việt Nam trong năm giữ cương vị Chủ tịch luân phiên, thể hiện tầm quan trọng của mình trong việc ứng phó và định hình sự phát triển ở Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương.

Biên tập: Mai Hương

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc.

Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.